

Prikaz knjige:

Ljiljana Beljkašić-Hadžidedić
 Susreti sa ljudima
 Iz etnografskog terenskog dnevnika

Knjiga Ljiljane Beljkašić-Hadžidedić *SUSRETI SA LJUDIMA*, sa podnaslovom *IZ ETNOGRAFSKOG TERENSKOG DNEVNICA*, memoarsko je štivo nesvakidašnjeg sadržaja, nesumnjivo osvježeno u današnjoj nabujaloj publicističkoj ponudi. Ljiljana Beljkašić-Hadžidedić, koja je etnologiju odabrala za životni poziv, u ovoj je knjizi iznijela svoja sjećanja vezana za terenska istraživanja iz perioda od 1950. do 1988. godine. Opisujući susrete sa ljudima iz različitih ruralnih sredina Bosne, ona je, iz ugla svoje struke, na osebujuć način oslikala ljudske sudbine, naravi, ponašanja, promišljanja i rasuđivanja, životne filozofije. Djelomično je oslikala i vrijeme druge polovice 20. stoljeća, za neke davno prošlo, a za neke ne tako davnašnje, koje je po mnogo čemu drugačije od sadašnjeg. Na zanimljiv način i za jedne i za druge izložila je interesantne doživljaje koje ljudi što nisu njene struke vjerovatno ne bi ni registrirali u vrijeme događanja, a kamoli ih se prisjećali desetljećima poslije. Svaka storija, prepričana životna priča ili tek tren iz svakodnevnog ljudskog bitisanja, drugačija je od one prethodno ispričane, kao i one koja slijedi, do te mjere da knjiga plijeni pažnju čitatelja od prve do posljednje stranice. Tekst je napisan jednostavno i jezgrovito, a to što je protkan terminima i recima specifičnog, bosanskog narodnog govora čini ga osobito privlačnim, sočnim i posebnim. Ova knjiga, koju će mnogi pročitati “u jednom dahu”, simpatije čitaoca posebno će pobrati nenametljivim humorom, onim “crnim” ponajčešće. Predgovor i završni komentar, u kojima je autorica iznijela kako je izabrala svoj životni poziv, opisala poteškoće sa kojima su se susretali istraživači, potom izložila svoja razmišljanja o sudbini etnološke struke u Bosni i Hercegovini i nevjerojatnim promjenama u životu

Book review:

Ljiljana Beljkašić-Hadžidedić
 Susreti sa ljudima
 Iz etnografskog terenskog dnevnika

Ljiljana Beljkašić-Hadžidedić's *SUSRETI SA LJUDIMA*, subtitled *IZ ETNOGRAFSKOG TERENSKOG DNEVNICA*, is an unusual book of memoirs by a woman who chose ethnology as her vocation, and a refreshing change from the abundance of publicist texts currently on offer. In it she sets out her recollections of field research undertaken between 1950 and 1988. As she describes her encounters with people from a variety of rural environments in Bosnia, she paints a distinctive picture of human destiny, nature, behaviour, reflection and exercise of judgment and philosophy of life from the perspective of her profession. She was also to some extent depicting the latter half of the 20th century, a time that seems remote to some and not so distant to others, but that is different in many ways from the present. Whether for the former or the latter, she presented fascinating experiences that people not of her profession would probably not even have noticed as they were occurring, let alone remembered decades later. Every story recounted, even if but a moment in someone's everyday life, is different from the one before and the one that follows, to such an extent that the book captures the reader's attention from cover to cover. It is written in a simple, succinct style, rendered particularly appealing and racy by being interlaced with words and phrases specific to vernacular Bosnian speech. This book, which many will read “in one fell swoop,” will captivate the reader in particular with its discreet humour, much of it black. The foreword and epilogue, in which the author explains how she came to choose her profession, describes the difficulties faced by researchers, and sets out her thoughts on the fate of the ethnologist's profession in Bosnia and Herzegovina and the dramatic changes to the lifestyle

bosanskohercegovačkog seoskog stanovništva dodatno su objektivno svjedočanstvo o vremenu, odnosno zbivanjima i okruženju svim doživljajima koje autorica opisuje u svojim SUSRETIMA SA LJUDIMA. Iz kratke bilješke o piscu, u kojoj je navedeno da je spisateljica autor brojnih stručnih i naučnih radova, kao i naslovi desetak knjiga, postaje očito da je ova knjiga po svom sadržaju Ljiljani Beljkašić-Hadžidedić prvenac, po mom mišljenju preporuka za njeno daljnje okušavanje u istom žanru. Vjerujem da će većina čitalaca kad pročita i posljednju stranicu ove knjige, osamdeset i neku, zažaliti što je stigla do kraja, što ona nema bar još koju stranicu, što u njoj nije ispričana još koja dogodovština.

Za "običnog" čitaoca "to je to".

Za mene, kao i druge uposlenike Zemaljskog muzeja, a osobito one koji su se bavili etnološkim istraživanjima i na terenu, to nije samo to, već nešto znatno više. O čemu se radi najbolje može da pojašni vic u kome je riječ o tome kako jedan čovjek pita drugog da li je čitao NA DRINI ČUPRIJA, na što je upitani odgovorio "Ma šta čitao, ja sam po njoj hodao". Čitajući retke ove knjige Ljiljane Beljkašić-Hadžidedić ja sam se prisjećala još sijaset sličnih dogodovština iz vremena kada su stručnjaci Zemaljskog muzeja intenzivno vršili terenska istraživanja, u mislima su mi iskrsavali mnogi likovi seljana, te u knjizi spomenutih i nespomenutih kolega i koleginica, onda Glasnici Zemaljskog muzeja u kojima su publicirani rezultati terenskih istraživanja, potom prelijepi bosanskohercegovački krajolici sa ugnježdenim seocima i nadasve fascinantno etno-materijal što je iz njih pohranjivan u depoe Etnološkog odjeljenja. Priznajem da sam se u tim razmišljanjima zapitala kako je jedan zaljubljenik u etnološku znanost pišući o svojim negdašnjim terenskim istraživanjima mogao tako malo zapisati o emocijama koje su ga obuzimale pri susretima sa neposrednim okruženjem i rukotvorinama njegovih likova. Naravno da takve primisli neće zaokupljati one čitatelje koje sam u ovoj promociji nazvala "običnim", budući da im nije poznato da vrijeme koje opisuje autorica knjige, mada nije bilo "zlatno doba" za etnološka istraživanja, ipak je bilo doba kada su se istraživači susretali sa etno-materijalom koji je oduševljavao svojom izvornošću, bogatstvom ukrasa i kolorita, jednostavnošću izrade, višestrukom funkcionalnošću i koječim drugim.

of Bosnia and Herzegovina's rural population, constitute an additional objective record of the time, events and surroundings that she describes in the book. From the brief note about the author, stating that she has written many professional and scholarly papers and a dozen or so books, it is clear that in terms of content this book is Ljiljana Beljkašić-Hadžidedić's first venture in this genre, but in my view one that suggests it should not be her last. I have no doubt that most readers, when they read the final, 80-somethingth page of the book, will regret having reached the end and wish for a few more pages in which yet more occurrences were retold.

For the "ordinary" reader, that's it.

For myself, as for other staff of the National Museum, and especially those involved in ethnological field research, that is not it – far from it. This can best be indicated by a witticism that relates how a man asked another if he had read *Na Drini ćuprija* (the Bridge on the Drina), to which the answer was, "Read it? I've walked on it." As I read this book by Ljiljana Beljkašić-Hadžidedić, I recalled dozens of similar events from the time when the National Museum's experts were busy in the field, the figures of many country people and of colleagues – some mentioned in the book, some not – came to mind, and I saw in my mind's eye Bosnia and Herzegovina's villages nestling in its beautiful landscapes and, above all, the fascinating ethnological material collected there and kept in the storage rooms of the Ethnology Department. I admit that as I pondered over this, I wondered how someone so passionate about ethnology could say so little, when describing past field research, about the emotions felt when encountering the environment and handiwork of the people. Of course, these thoughts will not strike those readers whom I describe as "ordinary," since they will not be familiar with the time the author of this book describes; though it was not a golden age for ethnological research, it was for all that a time when researchers encountered ethnological material that was a delight with its originality, its wealth of decoration and colour, its simplicity of manufacture, its multifunctionality and much more besides. And certainly, even without these emotions, Ljiljana

Dakako, i bez ovih emocija publikacija Ljiljane Beljkašić-Hadžidedić *SUSRETI SA LJUDIMA* zaslužuje da bude rado čitano štivo za sve čitatelje.

Na kraju želim da odam priznanje izdavaču knjige, odnosno potpisnici za izdavača, dr. Aiši Softić, koja je, u ovim još uvijek teškim vremenima za instituciju prepoznala vrijednost i značaj ove knjige, te omogućila da se ona pridoda ranije objelodanjenom impozantnom i u svijetu cijenjenom korpusu publikacija Zemaljskog muzeja.

Beljkašić-Hadžidedić's *SUSRETI SA LJUDIMA* richly deserves to be read by all.

Finally, I should like to acknowledge the publisher of the book, in the person of Dr. Aiša Softić, who recognized the value and importance of the book despite the problems faced by the institution, and made it possible to join the impressive body of publications by the National Museum that have earned international respect.